

Vijftig tinten grijs

Onlangs sprak ik met een zeer ervaren rechter. We spraken over diverse zaken die het notariaat bezig houden. Ik vroeg hem natuurlijk ook of, en op welke wijze hij met het notariaat van doen heeft. Verrassend en ook enigszins onthutsend was het te horen dat hij zich verbaasde over de grote openheid en transparantie die het notariaat in de rechtszaal aan de dag legt. Ongeacht de rol als getuige, procespartij of verdachte.

SCHUILKERK

Ik schrok daar wel van. Bij mij kwamen weer de herinneringen boven aan de publiciteit die exact een jaar geleden werd gezocht door het Openbaar Ministerie (OM). Daar werd door het OM gesuggereerd dat het beroepsgeheim van de notarissen, in de ogen van het OM bedoeld als 'schuilkerk', was verworpen tot een 'hangar'. Indachtig de woorden van de bewuste rechter die ik sprak, heb ik meer de indruk dat de collega's waar hij aan refereert de deur van de 'schuilkerk' wellicht onbewust iets te gemakkelijk openzetten. De oproep van het OM verleden jaar heeft het KNB-bestuur doen besluiten een issuegroep in het leven te roepen om geheimhouding en verschoningsrecht heel nadrukkelijk onder de loep te nemen. Het is goed om even terug te keren naar de basis van de geheimhoudingsplicht en het daaruit voortvloeiende verschoningsrecht.

BASIS

De verplichting tot geheimhouding is er niet ten behoeve van de notaris zelf, maar strekt ten behoeve van de burger, de maatschappij en de rechtsstaat. De geheimhouding en het verschoningsrecht bieden de notaris de zo essentiële vertrouwensfunctie die hem in staat stelt zijn juridische hulptaak uit te voeren. De basis is dat de notaris ten aanzien van al hetgeen waarvan hij, uit hoofde van zijn werkzaamheden als notaris, als zodanig kennisneemt tot geheimhouding verplicht. We kennen natuurlijk de uitzonderingen ten opzichte van de tuchtrechter, KNB-auditoren en

het Bureau Financieel Toezicht. Maar het is van wezenlijk belang voor onze rechtsstaat dat iedere burger kan rekenen op de vertrouwelijkheid van de notaris.

KEUZE

Ik ben de eerste om toe te geven dat het niet gemakkelijk is om in diverse situaties waarin de geheimhouding ogenschijnlijk wellicht minder voor de hand ligt de juiste keuze te maken. Zeker waar het geheimhouding en verschoningsrecht betreft, is het niet altijd een keuze tussen een duidelijk gitzwart en helder wit. Nee, de casuïstiek en vele jurisprudentie laat zien dat er wel degelijk sprake kan zijn van een zeer genuanceerd grijs gebied. De notaris die voor een afweging staat die hij zelf denkt niet te kunnen maken, moet hulp zoeken. Overleg met collega's, met vertrouwensnotarissen of met ringvoorzitters die meer ervaring hebben op dit terrein ligt dan voor de hand.

WAKEN

Wat er ook zij van al deze tinten grijs, de notaris zal weloverwogen kleur dienen te bekennen. Het moet zowel voor het publiek als diegenen die vragen om een terzijdestelling van het verschoningsrecht duidelijk zijn waar de notaris in deze staat en waar zijn keuze op is gebaseerd. Onduidelijkheid zal alleen maar aanleiding zijn om de geheimhouding en verschoningsrecht meer ter discussie te stellen.

Dat we als notariaat onze positie in deze nog nadrukkelijker gaan bepalen, wordt alleen maar urgenter met het oog op de begin volgend jaar voorliggende consultatie in het kader van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering. Daar zullen de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht van advocaat en notaris scherp onder de loep worden genomen. We zullen daarbij krachtig moeten waken voor dit zo essentiële rechtsbeginsel, wel onder een motto dat van realiteitszin getuigt: 'Hard voor de boeven, maar met hart voor de cliënt'. ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB